Prof. ucz. dr hab. r. pr. Edyta Hadrowicz

Uwagi do Ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw druk senacki 534

Proponowana zmiana w art. 1 ust. 4) pkt. b)

Art.1

4) w art. 52:

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2e w brzmieniu:

„2a. Podpisanie sprawozdania finansowego **przez osobę sporządzającą je,** stanowi potwierdzenie, że spełnia ono wymagania przewidziane w ustawie.

2b. Jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy, sprawozdanie finansowe może podpisać co najmniej jedna osoba wchodząca w skład tego organu po złożeniu przez pozostałe osoby wchodzące w skład tego organu oświadczeń, że **zatwierdzają** sprawozdanie finansowe ~~spełnia wymagania przewidziane w ustawie~~, lub odmów złożenia takich oświadczeń. Odmowa złożenia oświadczenia jest równoznaczna z odmową podpisu sprawozdania finansowego i wymaga sporządzenia pisemnego uzasadnienia. Oświadczenie, że sprawozdanie finansowe spełnia wymagania przewidziane w ustawie, oraz odmowa złożenia takiego oświadczenia są dołączane do sprawozdania finansowego.

UZASADNIENIE

Wprowadzenie kwestionowanej regulacji rodzi ryzyko, iż członkowie organu zarządzającego określoną jednostką organizacyjną, z uwagi na ewentualne pociągnięcie ich do odpowiedzialności karnej za poświadczenie nieprawdy wskutek ewentualnych nieprawidłowości lub błędów popełnionych przez sporządzającego sprawozdanie księgowego (doradcę podatkowego lub przez biuro rachunkowe) - z tzw. „czystej ostrożności" nie będą decydować się na swój udział w tym organie.

Zgodnie z brzmieniem art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 217), organ kierujący jednostką jest zobowiązany do **„zapewnienia sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego",** a nie do sporządzenia go osobiście. Konstrukcja tego przepisu jednoznacznie zatem wskazuje, iż intencją ustawodawcy było jedynie dołożenie należytej staranności w zakresie zapewnienia sporządzenia sprawozdania finansowego, a nie jego sporządzanie osobiście. Tymczasem proponowana zmiana zmierza właśnie w tym kierunku, gdyż skutki prawne w zakresie ewentualnych błędów popełnionych przez sporządzającego będą ponosić osobiście członkowie organu zarządzającego.

W praktyce organ zarządzający jednostką organizacyjną, najczęściej zapewnia sporządzenie takiego sprawozdania powierzając tę czynność zatrudnionemu księgowemu, albo alternatywnie zleca ją doradcy podatkowemu lub do biura rachunkowego. Oznacza to, że za sporządzenie sprawozdania finansowego w sposób spełniający wymagania przewidziane w ustawie, odpowiedzialność powinna, co do zasady, ponosić osoba sporządzająca je, a nie zaś członkowie organu zarządzającego daną jednostką organizacyjną, którzy nie mają odpowiednich kompetencji w tym zakresie.

Wprowadzony zatem w tej ustawie, obowiązek składania przez członków organu zarządzającego oświadczeń, iż sprawozdanie finansowe spełnia wymagania określone w ustawie, będzie w rezultacie powodowało konieczność przeprowadzenia przez każdą z tych osób odrębnie, oceny zgodności jego treści z wymogami ustawy.

W sytuacji jednak, gdy osoby wchodzące w skład organu zarządzającego jednostką organizacyjną nie mają odpowiedniej wiedzy specjalistycznej w zakresie rachunkowości (bowiem nie takie jest ich zadanie *expressis verbis* wynikające z przepisów odrębnych), nie będą też w stanie dokonać właściwej oceny, czy księgowy (odpowiednio doradca podatkowy, bądź biuro rachunkowe), któremu organ ten powierzył lub zlecił sporządzenie sprawozdania finansowego, dokonał tego prawidłowo. Stwarza to tym samym pewien stan fikcji, że osoby wchodzące w skład organu zarządzającego jednostką organizacyjną, podpisując sprawozdanie finansowe, działają jedynie w oparciu o zapewnienie złożone przez księgowego (doradcę podatkowego lub biuro rachunkowe), że zostało ono sporządzone w sposób zgodny z wymogami ustawy.

Mając na względzie powyższe, zastanawia zasadność wprowadzenia przedmiotowej regulacji, która - jak wskazywano na wstępie - obarcza członków organów zarządzających odpowiedzialnością za ewentualne nieprawidłowości lub błędy popełnione przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.